

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 1638/2024
10.12.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирољуба Томића, председника већа, Татјане Вуковић, Слободана Велисављевића, Милене Рашић и Бојане Пауновић, чланова већа, са саветником Маријом Рибарић, записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Владимира Ђурђевића, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Новом Саду К 61/18 од 08.02.2024. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1-386/24 од 02.10.2024. године, у седници већа одржаној дана 10.12.2024. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Владимира Ђурђевића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Новом Саду К 61/18 од 08.02.2024. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1-386/24 од 02.10.2024. године у односу на повреду закона из члана 439. тачка 1) и 2) Законика о кривичном поступку, док се у преосталом делу поднети захтев за заштиту законитости **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду К 61/18 од 08.02.2024. године окривљени АА оглашен је кривим да је извршио кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. Кривичног законика и осуђен је на казну затвора у трајању од 2 године у коју се урачунава време проведено у притвору од 18.03.2016. године до 11.04.2016. године. Према истом окривљеном изречена је и мера безбедности забрана вршења дужности директора у правним лицима у трајању од три године, рачунајући од дана правноснажности пресуде, с тим да се време проведено у затвору не урачунава у време трајања изречене мере. Истом пресудом одлучено је и о имовинскоправним захтевима оштећених и трошковима кривичног поступка, на начин ближе одређен у изреци првостепене пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1-386/24 од 02.10.2024. године, жалба браниоца окривљеног АА, адвоката Владимира Ђурђевића, одбијена је као неоснована и пресуда Вишег суда у Новом Саду К 61/18 од 08.02.2024. године је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног АА, адвокат Владимир Ђурђевић, због повреде закона из члана 439. тачка 1) и 2) Законика о кривичном поступку, са предлогом да Врховни суд усвоји као основан поднети захтев за заштиту законитости, побијане пресуде укине и списе предмета врати првостепеном суду на поновни поступак и одлучивање.

Врховни суд је на основу члана 488. став 1. ЗКП, доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку (ЗКП), па је на седници већа коју је одржао без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих је поднет захтев за заштиту законитости, те након оцене навода у захтеву нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА је неоснован у односу на повреду закона из члана 439. тачка 1) и 2) Законика о кривичном поступку, док је у преосталом делу недозвољен.

Бранилац окривљеног у поднетом захтеву за заштиту законитости наводи да је правноснажним пресудама учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, јер описана радња извршења кривичног дела не садржи сва битна обележја кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. Кривичног законика за које је окривљени оглашен кривим. У конкретном случају, по наводима браниоца, из саме изреке првостепене пресуде произилази да је располагање наведеним средствима било у складу са законом и у интересу фирме, док је сам начин располагања средствима фирме ствар пословне одлуке, те је реч о чистом грађанско-правном односу.

Овакви наводи од стране Врховног суда оцењени су као неосновани.

Радња извршења основног облика кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из става 1. члана 234. Кривичног законика прописана је алтернативно и јавља се у три вида, и то као искоришћавање свог положаја или овлашћења, прекорачење граница свог овлашћења или невршење своје дужности. Последица кривичног дела може се јавити у једном од два облика и иста се састоји у прибављању себи или другом физичком или правном лицу противправне имовинске користи или у наношењу имовинске штете другоме. Најтежи облик из става 3. члана 234. Кривичног законика постоји онда када је извршењем дела из става 1. прибављена имовинска корист у износу преко 1.500.000,00 динара.

Из изреке побијане првостепене пресуде произилази да је окривљени оглашен кривим да је извршио кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. Кривичног законика, јер је „... у стању када је могао да схвати значај свога дела и да управља својим поступцима, свестан свог дела, чије је извршење хтео као одговорно лице – директор ДОО „... комерц“ са седиштем у ..., искоришћавањем свог положаја одговорног лица прибавио себи и правном лицу ДОО „... комерц“ из ... противправну имовинску корист... на тај начин што је након што је од стране Фонда – Управе за капитална улагања АПВ из Новог Сада и Дома здравља „Суботица“ из Суботице на текући рачун ДОО „... комерц“ из ... уплаћен укупан

новчани износ... који новац је био намењен за куповину и испоруку медицинске опреме оштећене здравствене установе на основу закључених уговора о јавним набавкама, од укупно уплаћеног новчаног износа испоручио оштећеним... део медицинске опреме... док је преостали уплаћени новчани износ... утрошио за друге намене и то за личне потребе... а да оштећеним здравственим установама није испоручио уговорену медицинску опрему, при чему је био свестан забрањености свог дела“.

Полазећи од наведеног, по налажењу Врховног суда, из изреке побијане првостепене пресуде произилазе сва законска обележја кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. Кривичног законика за које је окривљени оглашен кривим, и то како објективна обележја која се односе на радњу извршења која се у конкретном случају састоји у томе што је окривљени у периоду означеном у изреци пресуде као одговорно лице – директор ДОО „... комерц“ искористио свој положај и овлашћења, чиме је себи и правном лицу прибавио противправну имовинску корист у износу већем од 1.500.000,00 динара (што је последица и квалификаторна околност кривичног дела из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ), тако и субјективна обележја која се тичу урачунљивости и умишљаја (свест и воља) окривљеног за извршење дела које укључују и свест о забрањености дела.

Сходно томе, Врховни суд оцењује као неосноване наводе из захтева браниоца окривљеног, да је правноснажним пресудама на штету окривљеног повређен закон из члана 439. тачка 1) ЗКП.

Осим тога, бранилац у поднетом захтеву за заштиту законитости указује да је побијаним пресудама учињена и повреда закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, услед погрешне примене закона која се огледа у чињеници да је окривљени оглашен кривим за кривично дело које није постојало ни у време извршења овог кривичног дела, ни у време пресуђења. Наиме, окривљени је оглашен кривим за кривично дело из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ злоупотреба положаја одговорног лица („Службени гласник РС“, бр. 121/12), а које дело је постојало само у једном периоду током вођења овог кривичног поступка (од 15.04.2013. године до 28.02.2018. године), те је оглашавањем кривим окривљеног за ово кривично дело, повређен закон у смислу члана 439. тачка 2) ЗКП.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости су неосновани из разлога што, имајући у виду законски опис бића наведеног кривичног дела, по оцени овога суда, између кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 85/2005, 72/2009) који је важио у време извршења кривичног дела, кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 121/2012, са ступањем на снагу 15.04.2013. године) и кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 227. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 94/2016 од 24.11.2016. године, са ступањем на снагу 01.03.2018. године измена у односу на ово кривично дело) који је важио у време доношења првостепене и другостепене пресуде, као и њихових квалификаторних облика, постоји јасан правни континуитет инкриминације, при чему је суд у конкретном случају радње окривљеног АА правилно правно квалификовао као кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 121/2012, са ступањем на снагу

15.04.2013. године), с обзиром да је исти најблажи за окривљеног, имајући у виду висину запрећене казне.

Из списка предмета произилази да је оптужницом Вишег јавног тужиоца у Новом Саду КТИ 41/16 од 20.09.2016. године, која је исправљена поднеском од 18.12.2017. године, окривљеном стављено на терет да је у временском периоду од 01.08.2010. године до 31.12.2011. године извршио кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. Кривичног законика, која оптужница је измењена поднеском Вишег јавног тужиоца у Новом Саду дана 01.12.2023. године у погледу чињеничног стања и правне квалификације.

У време извршења кривичног дела постојало је кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ, које је у ставу 4. изричито предвиђало кривичну одговорност одговорног лица. Изменама и допунама Кривичног законика од 24.12.2012. године, објављеним у „Службеном гласнику РС“, број 121/2012 са ступањем на снагу дана 15.04.2013. године, кривично дело злоупотреба службеног положаја је „подељено“ у два кривична дела.

Кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ измењено је само утолико што су у делу одредбе става 1. брисане речи „или одговорно“, те од наведених измена, извршилац овог кривичног дела може бити само службено лице. Истовремено, одредбе које се односе на злоупотребу положаја и кривицу одговорног лица, овим изменама издвојене су у посебно кривично дело - кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ, чији је заштитни објект привредно пословање и имовина у том пословању, при чему је радња кривичног дела остала неизмењена.

Дакле, наведеним изменама у Кривични законик је унето кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ, које задржава јасан правни континуитет са кривичним делом злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ, у случају да се као извршилац јавља одговорно лице. Увођење кривичног дела из члана 234. КЗ је последица потребе да се направи разлика између одговорног и службеног лица, јер је кривично дело из члана 359. КЗ у потпуности изједначавало службено и одговорно лице, иако су имали различита овлашћења, у различитим областима.

Следствено напред наведеном, по оцени овога суда, између одредбе члана 359. КЗ која је важила у време извршења кривичног дела и одредбе члана 234. КЗ која је ступила на снагу 15.04.2013. године, а која је у конкретном случају по налажењу Врховног суда правилно примењена, постоји јасан правни континуитет инкриминације, с обзиром да кривично дело из члана 234. КЗ и поред наведених разлика у свом законском опису, има иста обележја као и кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ и то пре свега радњу извршења.

Како је за кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 121/2012 од 24.12.2012. године, са ступањем на снагу 15.04.2013. године) предвиђена казна затвора у трајању од 2 године до 10 година, док је за кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 85/2005, 72/2009) који је важио у време извршења кривичног дела била предвиђена казна затвора у трајању од 2 године до 12 година, то је очигледно да су за

окривљеног блаже измене и допуне Кривичног законика од 24.12.2012. године, објављене у „Службеном гласнику РС“, број 121/2012 са ступањем на снагу дана 15.04.2013. године, па самим тим је блажа и правна квалификација радњи окривљеног као кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ, а како је правилно суд и квалификовао радње окривљеног. Врховни суд је имао у виду да, иако је и за кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 227. став 3. у вези става 1. Кривичног законика који је важио у време доношења побијаних пресуда предвиђена казна затвора у трајању од 2 године до 10 година као и за кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ, наведена законска норма ни на који начин није блажа за окривљеног, нити у погледу круга лица која могу бити извршиоци овог кривичног дела, нити у погледу прописаних радњи извршења, као ни у погледу висине запређене казне, већ законска формулација наведене норме, према оцени Врховног суда, ставља само једну више обавезу суду да због бројних нових кривичних дела уведених изменама и допунама Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 94/2016 од 24.11.2016. године) у групу кривичних дела против привреде, додатно води рачуна о правилној правној квалификацији радњи извршења.

Сходно напред изнетом, супротни наводи браниоца оцењени су као неосновани.

У преосталом делу поднетог захтева за заштиту законитости бранилац указује да је побијаним пресудама учињена повреда закона приликом изрицања мере безбедности окривљеном, јер је суд погрешно установио да постоје разлози из којих се може очекивати да би било опасно уколико би окривљени поново вршио дужност директора у неком правном лицу, а којим наводима бранилац суштински указује на повреду закона из члана 441. став 2. ЗКП.

Како одредбом чланом 485. став 4. ЗКП који прописује разлоге због којих окривљени, односно његов бранилац, сходно правима која има у поступку у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП могу поднети захтев за заштиту законитости против правноснажне одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека, због повреде закона из члана 441. став 2. ЗКП, то је Врховни суд захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног, у овом делу, оценио као недозвољен.

Из изнетих разлога, Врховни суд је на основу члана 491. став 1. и члана 487. став 1. тачка 2) ЗКП, донео одлуку као у изреци ове пресуде.

**Записничар – саветник
Марија Рибарић, с.р.**

**Председник већа – судија
Мирољуб Томић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић